

244

Fővárospalota

Diplomatikus halálos ítélet

Belvárosi álmok

Az öreg városházát új ruhába öltöztették (Magyarország, 1969/5). A vén műemlék-épület azonban már alig-alig felel meg rendelkezésének, nem sokáig lehet a modern nagyváros adminisztrációs központja. Hivatalos megállapítás szerint az öreg városháza — vagyis a Fővárosi Tanácsháza — műemlék épülete és a Tanács körút között elhelyezkedő létesítmények „a Belváros fejlődésének kritikus pontját alkotják, mert már sem a városszerkezet, sem a városkép követelményeinek nem felelnek meg. Az épületek nagyrészt elavultak, az azokban végzett teendők kisebb alapterületen, illetve nem ennyire értékes telken is megoldhatók.”

Az újnál is újabb

Hát ez bizony eléggé diplomatikusan, de mégis kimondott halálos ítélet.

Az egykori Invalidus-ház területének rendezésére az elmúlt évtizedekben több tervet készítettek, de ezek megvalósítására nem volt anyagi fedezet. Az új objektumok megépítésére egyedül a Fővárosi Tanács lett volna hivatott, a főváros költségvetéséből pedig nem lehetett ilyen hatalmas összeget előteremteni. Most végre eljutottunk a tervek egységesítésének és a terhek megosztásának lehetőségéhez. A legújabb városháza ugyanis „új” városháza már van a Váci utcában) hatalmas új áruházzal egyidejűen — sőt azazal közösen — épül fel.

Hosszas előkészület után a Fővárosi Tanács VB Építészeti és Városrendezési Főosztálya elkészítette a nagy beruházás tanulmánytervét. „A tanácsháza telekbeépítésének megoldása” papíron sem volt kis feladat. A beépítési terv elkészítéséhez szanálási, műemlékvédelmi, városképi, talajmechanikai, közműhálózati és közlekedésszabályozási vizsgálatokat kellett végezni. A belső szakembereknek konzultánsok segítettek, véleményt kértek a Földalatti Vasút Vállalattól, a Belkereskedelmi Minisztériumtól, a Centrum Áruház vezetőségétől és másoktól is. Rengeteg megbeszélés és gondos mérlegelés alapján született meg a terv: fél íróasztallap-nagyságú, vastag album. Ennek lapjai őrzik a műszaki és a gazdasági számításokat, valamint azokat a légifelvételeket, amelyeknek keretébe a tervezők beleálmodták a leendő városháza és a majdani nagyáruház impozáns képét.

A főváros különböző fórumain többször elhangzott az a vélemény, hogy a kétmilliósvilág város iránnyitására, az ehhez kapcsolódó adminisztrációs munka végzéséhez világos, korszerű munkahelyekre van szükség.

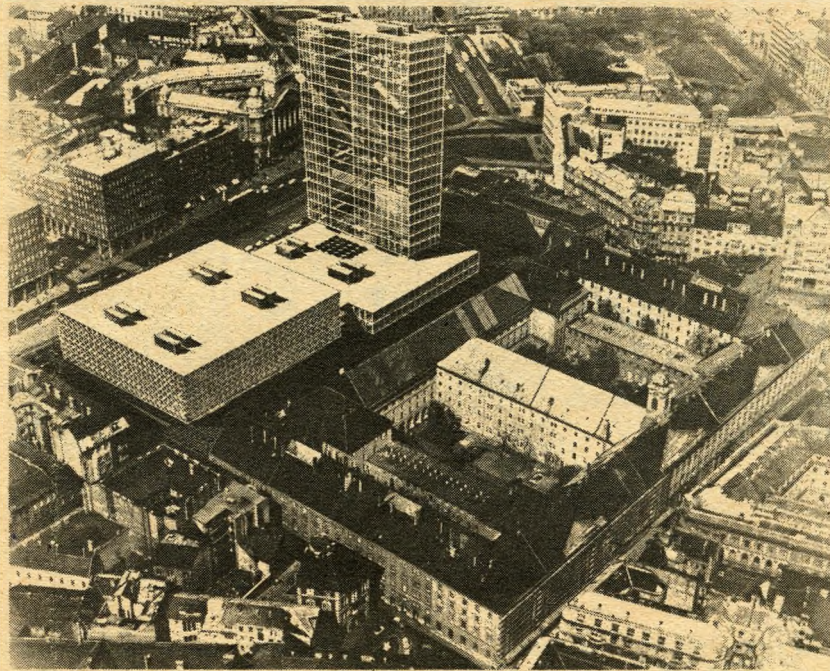
(Heincz Mihály főosztályvezető:

Több tényező is sürgeti munkánkat. Rendezni kell a Tanács körút felőli oldalt. A Bárczy István utcai és a Gerlóczy utcai szárnyat indokolt volna árkadosítani. Ezekben az épületekben csupa kis üzlethelyiség, raktár és garázs van. Magasabb építmény mindössze a tűzoltólaktanya, a klubhelyiség és az étterem, föllette néhány irodával. Itt a városképre is tekintettel kell lenni. Mindehhez hozzájárul: az első világháború alatt ideiglenes jelleggel épült I. és II. pavilon szerkezete annyira tönkrement, hogy nem érdemes felújítani. Szükséges ezek pótlásáról is gondoskodni. Végezetül: leginkább közel visz a megoldáshoz az, hogy a Belkereskedelmi Minisztérium az üzlethálózat fejlesztése során itt központi fekvésű, igazán nagy áruházzal akar létesíteni.)

Választás öt telek közül

A hely keresése közben vetődött fel az a gondolat, hogy mind az új városháza, mind a nagyáruház a Tanács körútra kerüljön. Régen terebélyesen építkeztek, de manapság a magas telekérték és a túlszűfolt városrészek miatt a nagyvárosok magasságban, azaz felfelé fejlődnek. A tervek szerint a Deák téri evangélikus templom mellett emelkedik majd a Tanácsháza toronyépülete. A Budapesti Nagyáruház telepítésével kapcsolatos tervet a LAKOTERV elkészítette, a múlt év februárjában pedig a Fővárosi Tanács végrehajtó bizottságának elnöke és a belkereskedelmi miniszter megállapodást kötött. Eszerint a javasolt öt terület közül a Fővárosi Tanács telkét mondták ki a legalkalmasabbnak a nagyáruház megépítésének céljára. Így került a légifelvétel megfelelő helyére a hatalmas, lapos dobozformájú áruház és az elére állított téglalakú, torony-városháza terve.

A tervezők hangsúlyozzák, hogy a város díszére váló, kiemelkedő épületek olyan helyre kerüljenek, amely Budapest minden részéről jól megközelíthető. A tanulmányterv meghatározza, hogy a hatalmas beruházás milyen ütemezéssel valósítható meg. A méretekre, illetve az építkezés arányaira jellemző adatok a következők: Az ötszintes áruházi tömb 120 000 léghalméter, az ehhez tartozó földalatti parkolóhely 50 000 léghalméter kiterjedésű. (Ha egyszintes

A JOVENDÓ ÁRUHÁZ ÉS TANACSHÁZA

„Több tényező is sürgeti...”

lesz, 500, ha kétszintes, 1000 gépkocsi tartózkodhat itt.) Az áruház föld alatti szerviz szintje raktárak céljára 29 000 léghalméter igényel. A tanácsi irodatömb mintegy 90 000 léghalméteres lesz, 20, esetleg 22 emelettel, hogy az 1400 alkalmazott kényelmesen dolgozhassék benne.

Milyen sorsot szánnak a főváros vezetői az öreg városházának? Valószínűleg múzeumként hasznosítják. Szóba jöhet, hogy a Néprajzi Múzeum költözik ide a népéleti iskolából, amelyet évtizedekkel ezelőtt „átmenetileg” foglaltak el. Az iskola nem felel meg múzeumnak, viszont a tanterem nagyon hiányoznak az ottani diákságnak. A nyomdát, amely most az egyetemé, szeretnék kihelyezni, a boltosokat, ódon helyiségben a bécsi Rathauskeller mintájára hangulatos városházi éttermet nyitnának. A 20—22 emeletes új városháza épületébe nem tudnak és nem is akarnak mindent áttelepíteni; néhány hivatal marad a régi műemlék-épületben, amely a föld alatti létesítmények kapcsolatát. A régi és az új földalatti Deák téri megállójaiból közvetlenül fel lehet majd jutni mind a városházára, mind pedig a nagyáruházba, anélkül, hogy az utcára ki kellene jönni.

Zárt műemlék-tömb

A Belváros rekonstrukciójával kapcsolatos további figyelemreméltó terv, hogy a Régi posta utca és a Tanács körút között gyalogjáró nyílna, amely az épülő új telefonközpont és a városháza udvarán keresztülhaladva jutna el a Tanács körútig. Az Invalidusház, mint a Belváros legpatinásabb épülete, zárt műemlék-tömbként marad meg, amely nyilván nagy érdeklődést kelt majd a patinás dísz-udvarokon áthaladó járókelők között.

A városháza toronyépülete a Bajcsy-Zsilinszky út tengelyében helyezkedik el. A nagyáruház lebontandó földszintes házak és városházi udvarrészek területén, a Gerlóczy utcai oldalon épül. A tanács telkén kívül nem kell hozzá más területet igénybe venni. A tanácsháza munka-épületét nem akarják egyesíteni a reprezentációs helyiségekkel. Erre a célra úgynevezett lepénytömb épül, ahol az ülés-, a dísz- és fogadóterem lesznek. Ez a „lepény” elnyúló, lapos épület, a földszint fölött két emelettel.

Vita a formáról

Milyen lesz az új városháza külső képe? Mennyiben emlékeztet a régire, illetve az ismert városházákra: a moszkvai, a prágai, a bécsi, a berni, a stockholmi stb. ismert középületekre? „Nyilván a mai kor építészeti stílusát kifejező, sima felületű, igényes üvegpalota lesz” — hangzik a válasz. De még ez sem biztos, mindeddig nem dönt el, hogy az „építészeti megfogalmazás” pontosan milyen legyen. Valószínű, hogy pályázat dönti el.

Az áruház a Belkereskedelmi Minisztérium építteti. A terület rendezésével — a szanálással — kapcsolatos 50—60 milliós költséget az áruház beruházási tartalékából kell megtéríteni a fővárosnak, amely ebből az összegből építkeznek. A szanálás az építkezés előrehaladásának arányában három ütemben történék.

Az óriási építkezés az előzetes elképzelések szerint öt esztendeig tart.

GYÖRGY ENDRE